

Informatiegids Palliatieve zorg

Zuid-Holland Noord

Waarom is palliatieve zorg belangrijk?

Goede palliatieve zorg is belangrijk, voor zowel u als uw dierbaren. Uit onderzoek blijkt dat patiënten die goede palliatieve zorg krijgen zich beter voelen in de laatste fase van hun leven:

- Ze zijn vaak minder somber en angstig.
- Ze hebben minder last van andere klachten en problemen.
- Ze ervaren een betere kwaliteit van leven.
- Ze hoeven minder vaak (plotseling) naar het ziekenhuis.
- Hun dierbaren kunnen het verlies beter verwerken.

Informatiegids Palliatieve zorg Zuid-Holland Noord

Deze informatiegids is een uitgave van het Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-Holland Noord en is gemaakt voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn en hun naasten. De gids geeft informatie over de aanwezige ondersteuningsmogelijkheden in de regio.

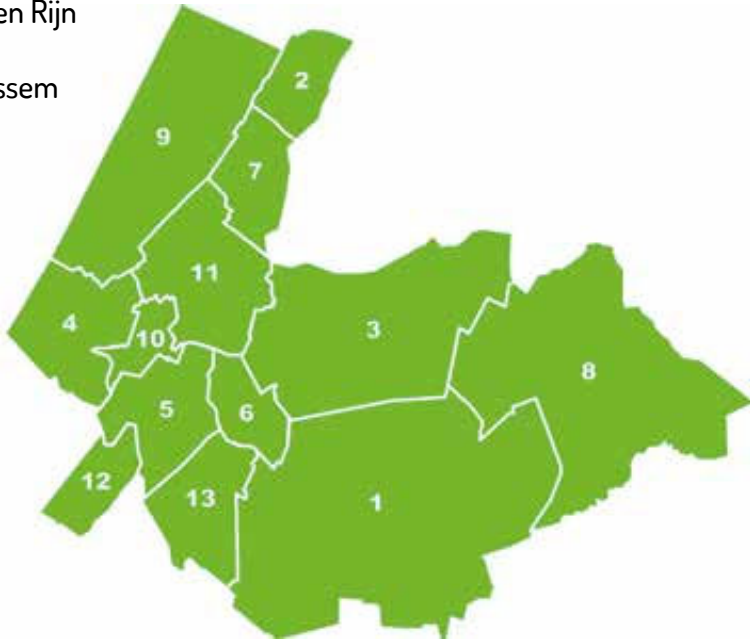
Wij hebben geprobeerd zo volledig mogelijk te zijn. Als u zaken mist of gegevens veranderd zijn, kunt u dit doorgeven aan info@transmuralis.nl.

De informatiegids is gratis verkrijgbaar via info@transmuralis.nl. Vermeld hierbij het aantal gidsen dat u wilt ontvangen en uw adres.

Regio Zuid-Holland Noord

De regio bestaat uit de gemeenten:

1. Alphen aan den Rijn
2. Hillegom
3. Kaag en Braassem
4. Katwijk
5. Leiden
6. Leiderdorp
7. Lisse
8. Nieuwkoop
9. Noordwijk
10. Oegstgeest
11. Teylingen
12. Voorschoten
13. Zoeterwoude

Inhoud

1.	Wat is palliatieve zorg?	5
2.	Mantelzorg	7
3.	Palliatieve zorg thuis	11
	3.1 Ondersteuning door de huisarts	11
	3.2 Ondersteuning door de thuiszorg	12
	3.3 Psychosociale begeleiding	18
	3.4 Huishoudelijke hulp	21
	3.5 Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ)	24
	3.6 Consultteams Palliatieve Zorg in de ziekenhuizen	25
	3.7 Hulpmiddelen	27
	3.8 Personenalarmering	28
4.	Als thuis wonen niet meer gaat	31
	4.1 Hospices	31
	4.2 Eerstelijnsverblijf (elv) palliatief	33
5.	Overlijden	35
6.	Hulp en advies bij rouw en verlies	37
7.	Overige informatie	38

1. Wat is palliatieve zorg?

Palliatieve zorg is alle zorg voor mensen die ongeneeslijk ziek of erg kwetsbaar zijn en hun naasten. De zorg richt zich op het behouden en indien mogelijk verbeteren van de kwaliteit van leven.

Onderwerpen die besproken kunnen worden zijn:

- lichamelijke klachten, zoals pijn, misselijkheid, verminderde eetlust of mondklachten;
- emotionele problemen, zoals angst, somberheid of eenzaamheid;
- omgaan met problemen en gevolgen van behandeling in het dagelijks leven;
- hulp en informatie voor naasten, zoals partner en/of (klein)kinderen;
- zorgen over betekenis van leven, ziekte of lijden;
- het nemen van belangrijke beslissingen, zoals doorgaan of afzien van behandelingen;
- toekomst, zoals te verwachten klachten en kwaliteit van leven;
- voorlichting over euthanasie of palliatieve sedatie;
- zorgmogelijkheden in het ziekenhuis, thuis, hospice of andere zorginstelling;
- laatste levensfase, zoals uitleg over het verloop van de stervensfase of wat te doen met vocht en voeding in de laatste levensfase.

Niet alleen voor mensen in de laatste levensfase

Veel mensen denken bij palliatieve zorg aan de zorg aan mensen die in de laatste levensfase verkeren (terminaal zijn). Palliatieve zorg kan ook veel steun bieden aan mensen met een ernstige, ongeneeslijke ziekte, die nog een redelijke levensverwachting hebben. Denk hierbij aan iemand met kanker die nog behandeld wordt of iemand met longemfyseem, hartfalen, nieraandoeningen, dementie of na een beroerte.

Het op tijd starten van palliatieve zorg kan de kwaliteit van leven voor u en uw naasten verbeteren. In het behandeltraject kan hierdoor meer aandacht komen voor uw wensen en doelen.

Daarnaast worden patiënten die palliatieve zorg ontvangen, door het maken van proactieve stappenplannen, minder vaak opgenomen in het ziekenhuis bij problemen.

Palliatief terminale zorg

De terminale zorg is de zorg in de laatste levensfase (maanden of weken). Vermindering van het lijden staat hier voorop. De zorg richt zich op het voorkomen of verminderen van lichamelijke klachten, zoals pijn of benauwdheid. Er is ook aandacht voor wat u bezighoudt, hoe u zich voelt en voor afscheid nemen. Ook mensen die dichtbij u staan of u verzorgen kunnen hulp of ondersteuning krijgen, bijvoorbeeld bij het afscheid nemen.

Meer informatie over keuzes die u kunt maken aan het einde van het leven, vindt u in de folder [Onmisbare informatie over het einde van leven](#) van het KBO-PCOB.

2. Mantelzorg

Zorgen voor naasten is voor veel mensen natuurlijk en gebeurt uit liefde voor elkaar. Mantelzorg is zorg voor iemand in je omgeving zonder dat dit je beroep is. Vaak wordt deze zorg gegeven door de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten.

Bij de zorg voor een zieke dierbare, houdt u misschien niet genoeg rekening met uzelf. Toch is het belangrijk dat u goed voor uzelf zorgt. Zo blijft u gezond en uitgerust en kunt u een steun zijn voor uw dierbare. Alleen als u zich goed voelt kunt u zorgen voor een ander.

De folder [Oog voor Naasten](#) van het LUMC geeft steunende informatie aan iedereen die zorgt voor een ander.

Als u hulp nodig heeft kunt u soms terecht bij familie, vrienden of burens. U kunt ook gebruikmaken van mantelzorgondersteuning.

Mantelzorgondersteuning kan worden ingezet om u te helpen met:

- wetten en regels;
- geldzaken, zoals vergoedingen, eigen bijdragen etc.;
- steun en advies over bijvoorbeeld het overdragen van zorg of werk en mantelzorg;
- aanvragen van huishoudelijk hulp.

Dit wordt geregeld door de gemeente via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Welzijnsorganisaties en/of sociale wijkteams bieden ondersteuning of cursussen. Het aanbod verschilt per gemeente.

Bij onderstaande organisaties kunt u terecht met uw vragen over mantelzorgondersteuning:

Cursussen en workshops voor de basisvaardigheden van zorgverlening

In Katwijk, Leiden, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen en Voorschoten heeft Marente een school opgericht voor mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg. Deze school biedt cursussen en workshops voor de basisvaardigheden van zorgverlening.

Het is voor iedereen die voor een ander zorgt en daar beter in wil worden. Meer informatie kunt u vinden via:

T 071 409 33 33

W www.marente.nl/thuiszorg/school-voor-mantelzorgers

Alphen aan den Rijn

Tom in de buurt

T 088 900 45 67

E info@tomindebuurt.nl

W www.tomindebuurt.nl

Kaag en Braassem

De Driemaster

T 0172 42 75 00

E info@dedriemaster.nu

W www.dedriemaster.nu

Hillegom

*Zorgbalans – Ontmoetingscentrum
Bollenstroom*

Op deze locatie worden mantelzorggesprekken aangeboden.

Mariastraat 28

2181 CT Hillegom

T 023 891 38 85

E bollenstroom@zorgbalans.nl

W www.zorgbalans.nl

Katwijk, Rijnsburg en Valkenburg

*Welzijnswartier
mantelzorgondersteuning*

T 071 403 33 23

E mantelzorg@welzijnswartier.nl

W www.welzijnswartier.nl

Leiden

Er zijn meerdere mantelzorgorganisaties en sociale wijkteams in Leiden. Zie Hoofdstuk 3.5 voor meer informatie over de Sociale Wijkteams.

WelzijnsKompas Hillegom-Lisse

T 0252 75 71 00

E info@welzijnskompas.nl

W www.welzijnskompas.nl

Incluzio Leiden

E leiden@incluzio.nl

W www.incluzioleiden.nl

Leiderdorp

Incluzio Leiderdorp

T 071 541 35 36

E leiderdorp@incluzio.nl

W www.incluzioleiderdorp.nl

Lisse

WelzijnsKompas Hillegom-Lisse

T 0252 75 71 00

E info@welzijnskompas.nl

W www.welzijnskompas.nl

Nieuwkoop

Participe Mantelzorgpunt

T 0172 42 75 00

E mantelzorgpunt@participe.nu

W www.participe.nu

Noordwijk

Welzijn Noordwijk

T 071 820 02 95

E mantelzorgsteunpunt@welzijnnoordwijk.nl

[welzijnnoordwijk.nl](http://www.welzijnnoordwijk.nl)

W www.welzijnnoordwijk.nl

Wmo Adviescentrum

Noordwijkerhout

T 0252 742 025

E noordwijkerhout@voorieder1.nl

W www.voorieder1.nl

Oegstgeest

Sociaal Team Oegstgeest

T 071 519 14 99

E sociaalteam@oegstgeest.nl

W www.sociaalteamoegstgeest.nl

Teylingen

Welzijn Teylingen

T 0252 23 18 05

E info@welzijnteylingen.nl

W www.welzijnteylingen.nl

Voorschoten

Voorschoten Voor Elkaar

T 071 561 90 01

E info@voorschotenvoorelkaar.nl

W www.voorschotenvoorelkaar.nl

Zoeterwoude

Kwadraad Maatschappelijk Werk

T 06 463 52 034

E b.degroot@kwadraad.nl

W www.kwadraad.nl

3. Palliatieve zorg thuis

De meeste mensen die weten dat zij niet meer beter worden, willen het liefst thuis in hun eigen vertrouwde omgeving blijven. Hierbij kunt u zorg krijgen van de volgende zorgverleners.

3.1 Ondersteuning door de huisarts

De huisarts is het centrale aanspreekpunt voor zorg, advies en informatie. Met de huisarts kunt u overleggen over lastige onderwerpen zoals de voor- en nadelen van het starten of voortzetten van een behandeling of wel of geen ziekenhuisopname.

Gesprekken over uw wensen voor het levenseinde, euthanasie, zorgmogelijkheden thuis of in een hospice zijn ook onderwerpen die u met de huisarts kunt bespreken. Niet alle huisartsen zullen deze onderwerpen uit zichzelf noemen. Gesprek hierover is altijd mogelijk. Vindt u het moeilijk dit te bespreken? Schrijf vooraf vragen, twijfels en andere punten om niet te vergeten op. Het e-book *Praat op tijd over uw levenseinde* kan hierbij helpen. In dit e-book staat informatie over praten met de dokter over grenzen, wensen en verwachtingen rond het levenseinde.

De rol van de huisarts tijdens en na een ziekenhuisopname

Wanneer u in het ziekenhuis ligt, komt de huisarts niet automatisch bij u op bezoek. Wilt u wel een gesprek met de huisarts, bel dan naar de huisartsenpraktijk. Wanneer u weer thuiskomt uit het ziekenhuis, kunt u zelf contact opnemen met de huisarts. Misschien neemt de assistent(e) van de huisarts contact op om te vragen hoe het gaat en of u behoefte heeft aan een bezoek van de huisarts.

De huisarts en partner en/of kinderen

Het is prettig als er één vast aanspreekpunt wordt aangewezen met wie de huisarts contact heeft. De mening van de patiënt staat altijd voorop.

3.2 Ondersteuning door de thuiszorg

De wijkverpleegkundige van de thuiszorg kan veel voor u doen. Zij geeft ondersteuning en begeleiding thuis. Dit is meer dan alleen hulp bij het wassen en aankleden, wondzorg of pijnbestrijding.

Het is ook mogelijk om te praten over het ziekzijn en de behandeling. U kunt vragen bespreken zoals:

- Hoe moet het nu verder?
- Hoe kan ik mij zo goed mogelijk voorbereiden op wat er komen gaat?
- Waar, wanneer, waarvoor en van wie kan ik zorg en hulp krijgen?
- Wat kan ik doen aan mijn klachten, zoals misselijkheid, pijn, droge mond of snel moe zijn?

De wijkverpleegkundige kan de (huis)arts ondersteunen door bij u thuis langs te komen voor een aantal gesprekken.

Als u in het ziekenhuis bent:

Bespreek dit met de verpleegkundige van de afdeling en vraag om een huisbezoek aan te vragen bij de transferverpleegkundige.

Als u thuis bent:

Neem contact op met uw huisarts of de thuiszorgorganisatie van uw keuze.

Na aanmelding neemt de wijkverpleegkundige binnen vijf werkdagen telefonisch contact met u op om een afspraak te maken. Voor het bezoek neemt de wijkverpleegkundige contact op met uw huisarts.

Kosten van verzorgende en verpleegkundige hulp

De wijkverpleegkundige kan u meer vertellen over de kosten van de zorg. Dit wordt soms vergoed door uw verzekering.

In de regio Zuid-Holland Noord werken de volgende thuiszorgorganisaties (*organisaties met een * doen ook huisbezoeken in de palliatieve fase*):

Alphen aan den Rijn

ActiVite*

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Buurtzorg - Team Alphen a/d Rijn

T 06 105 996 39

E [alphenaandenrijn@](mailto:alphenaandenrijn@buurtzorgnederland.com)

buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

Buurtzorg - Team Alphen a/d Rijn 2

T 06 227 259 17

E [alphenaandenrijn2@](mailto:alphenaandenrijn2@buurtzorgnederland.com)

buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

Buurtzorg - Team Alphen a/d Rijn 3

T 06 109 249 39

E [alphenaandenrijn3@](mailto:alphenaandenrijn3@buurtzorgnederland.com)

buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

Home Instead Thuiservice

T 085 485 25 00

W www.homeinstead.nl

IZO Thuiszorg

T 0172 44 44 23

W www.izo.nl

*WIJdezorg**

T 088 209 1000

E info@wijdezorg.com

W www.wijdezorg.com

Hillegom

ActiVite*

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Adry-Zorg

T 071 230 12 40

E info@adryzorg.nl

W www.adryzorg.nl

Buurtzorg - Team Hillegom/De Zilk

T 06 228 828 20

E hillegom@buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

*HOZO Zorg Thuis (Hillegom,
De Zilk en Beinsdorp)*

T 0252 576 500

E info@hozo.nl

W www.hozo.nl

*Marente thuiszorg**

T 071 409 33 33

W www.marente.nl

Kaag en Braassem

ActiVite*

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

*Buurtzorg - Team Kaag en
Braassem 3 teams*

T 06 535 750 40

E [kaagenbraassem@](mailto:kaagenbraassem@buurtzorgnederland.com)

buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

Home Instead Thuiservice
T 085 485 25 00
W www.homeinstead.nl

*WJdezorg**
T 088 209 1000
E info@wijdezorg.com
W www.wijdezorg.com

Katwijk
*ActiVite**
T 071 516 14 15
W www.activite.nl

Adry-Zorg
T 071 230 12 40
E info@adryzorg.nl
W www.adryzorg.nl

Buurtzorg - Team Katwijk
T 06 239 125 55
E katwijk@buurtzorgnederland.com
W www.buurtzorgnederland.com

*Buurtzorg - Team Katwijk Rijn
Valkenburg*
T 06 123 778 08
E katwijkrijnvalkenburg@buurtzorgnederland.com
W www.buurtzorgnederland.com

Buurtzorg - Team Rijnsburg
T 06 105 272 37
E rijnsburg@buurtzorgnederland.com
W www.buurtzorgnederland.com

*Curadomi Thuiszorg**
T 071 406 00 80
W www.curadomi.nl

*DSV | verzorgd leven**
T 071 204 90 00
E info@dsv-verzorgdleven.nl
W www.dsv-verzorgdleven.nl

Home Instead Thuiservice
T 085 485 25 00
W www.homeinstead.nl

*Marente thuiszorg**
T 071 409 33 33
W www.marente.nl

Leiden
*ActiVite**
T 071 516 14 15
W www.activite.nl

Adry-Zorg
T 071 230 12 40
E info@adryzorg.nl
W www.adryzorg.nl

Buurtzorg - Team Leiden
T 06 122 025 11
E leiden@buurtzorgnederland.com
W www.buurtzorgnederland.com

Home Instead Thuiservice
T 085 485 25 00
W www.homeinstead.nl

*Libertas Leiden**

T 071 516 81 68

E klantenservice@libertasleiden.nl

W www.libertasleiden.nl

*Marente thuiszorg**

T 071 409 33 33

W www.marente.nl

*Pro-Cura**

T 071 542 00 40

E info@pro-cura.nl

W www.pro-cura.nl

R.K. Zorgcentrum Roomburgh

T 071 589 22 00

E wijkverpleegkundige@roomburgh.nl

W www.roomburgh.nl

Leiderdorp

*ActiVite**

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Home Instead Thuiservice

T 085 485 25 00

W www.homeinstead.nl

*Pro-Cura**

T 071 542 00 40

E info@pro-cura.nl

W www.pro-cura.nl

Lisse

*ActiVite**

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Adry-Zorg

T 071 230 12 40

E info@adryzorg.nl

W www.adryzorg.nl

Buurtzorg - Team Lisse

T 06 126 403 43

E lisse@buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

*DSV | verzorgd leven**

T 071 204 90 00

W www.dsv-verzorgdleven.nl

*Marente thuiszorg**

T 071 409 33 33

W www.marente.nl

Nieuwkoop

*ActiVite**

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Home Instead Thuiservice

T 085 485 25 00

W www.homeinstead.nl

*WJdeZorg**

T 088 209 1000

E info@wijdezorg.com

W www.wijdezorg.com

Noordwijk

ActiVite*

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Adry-Zorg

T 071 230 12 40

E info@adryzorg.nl

W www.adryzorg.nl

Buurtzorg – Team Noordwijk

T 06 133 428 48

E [noordwijk@](mailto:noordwijk@buurtzorgnederland.com)

buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

Buurtzorg – Team Noordwijkerhout

T 06 225 097 97

E [noordwijkerhout@](mailto:noordwijkerhout@buurtzorgnederland.com)

buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

Groot Hoogwaak Thuisupport

T 071 368 88 88

W www.groothoogwaak.nl

's Heeren Loo (voor mensen met een verstandelijke beperking)

T 088 036 30 30

W www.sheerenloo.nl

Marente thuiszorg*

T 071 409 33 33

W www.marente.nl

Oegstgeest

ActiVite*

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Adry-Zorg

T 071 230 12 40

E info@adryzorg.nl

W www.adryzorg.nl

Buurtzorg – Team Oegstgeest 2 teams

T 06 103 499 90

E [oegstgeest@](mailto:oegstgeest@buurtzorgnederland.com)

buurtzorgnederland.com

W www.buurtzorgnederland.com

Home Instead Thuiservice

T 085 485 25 00

W www.homeinstead.nl

Marente thuiszorg*

T 071 409 33 33

W www.marente.nl

Pro-Cura*

T 071 542 00 40

E info@pro-cura.nl

W www.pro-cura.nl

Teylingen

ActiVite*

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Adry-Zorg
T 071 230 12 40
E info@adryzorg.nl
W www.adryzorg.nl

Buurtzorg - Team Sassenheim
T 06 121 534 11
E sassenheim@buurtzorgnederland.com
W www.buurtzorgnederland.com

*Marente thuiszorg**
T 071 409 33 33
W www.marente.nl

Voorschoten
*ActiVite**
T 071 516 14 15
W www.activite.nl

Adry-Zorg
T 071 230 12 40
E info@adryzorg.nl
W www.adryzorg.nl

Buurtzorg - Team Voorschoten
T 06 836 041 77
E voorschoten@buurtzorgnederland.com
W www.buurtzorgnederland.com

Home Instead Thuiservice
T 085 485 25 00
W www.homeinstead.nl

*Marente thuiszorg**
T 071 409 33 33
W www.marente.nl

*Pro-Cura**
T 071 542 00 40
E info@pro-cura.nl
W www.pro-cura.nl

Wassenaar
Adry-Zorg
T 071 230 12 40
E info@adryzorg.nl
W www.adryzorg.nl

Zoeterwoude
*ActiVite**
T 071 516 14 15
W www.activite.nl

Home Instead Thuiservice
T 085 485 25 00
W www.homeinstead.nl

*WIJdezorg**
T 088 209 1000
E info@wijdezorg.com
W www.wijdezorg.com

3.3 Psychosociale begeleiding

Als u ernstig ziek bent krijgen u en uw naasten veel te verwerken. Praten met iemand kan helpen om te gaan met vragen en emoties. Er zijn verschillende zorgverleners die kunnen ondersteunen. Dit zijn onder andere:

- maatschappelijk werker;
- praktijkondersteuner van de huisarts;
- psycholoog;
- geestelijk verzorger.

Gesprekken

U kunt op verschillende momenten behoefte hebben aan een gesprek met iemand. Psychosociale verzorgers hebben altijd een beroepsgeheim. Alleen als u daar zelf toestemming voor geeft, kan de zorgverlener informatie uit de gesprekken met andere zorgverleners delen.

Wat doen de verschillende hulpverleners?

Maatschappelijk werker

Een maatschappelijk werker helpt en adviseert bij emotionele en praktische problemen rondom ziekte en behandeling. Denk bijvoorbeeld aan:

- verandering van het dagelijks leven van u en uw naasten;
- zorgen over het ziekzijn en de gevolgen van de ziekte;
- de invloed van de ziekte op u en uw naasten;
- de invloed van de ziekte op de relaties met uw naasten.

Praktijkondersteuner van de huisarts

Bij veel huisartsen werkt een praktijkondersteuner huisartsen voor geestelijke gezondheidszorg (POH-GGZ). Voor veel mensen is het prettig om niet (meteen) doorverwezen te worden naar een psycholoog.

De POH-GGZ kan helpen bij:

- angst;
- somberheid;
- problemen in de relatie;
- terugkomende herinneringen aan een nare gebeurtenis;
- klachten die u al had, die door de ziekte erger worden of terugkomen.

De huisarts kan u doorverwijzen naar de POH-GGZ en een afspraak maken. De kosten worden vergoed door de basisverzekering. Wanneer de praktijkondersteuner inschat dat de klachten zwaarder zijn, dan kan hij/zij adviseren door te verwijzen naar de psycholoog.

Psycholoog

Een medisch psycholoog helpt bij geestelijke klachten door uw ziekte. Een psycholoog behandelt door te praten over klachten en problemen en door oefeningen of opdrachten met u te doen.

FortaGroep de Vruchtenburg, locatie Leiden

Psychologische zorg aan mensen met kanker, naasten en nabestaanden die door kanker psychische klachten hebben.

T 071 361 62 60

W www.fortagroep.nl

Geestelijk verzorger

Een geestelijk verzorger geeft begeleiding, hulp en advies bij het nadenken over wat er in het leven gebeurt. Ziekte of dichterbij komen van overlijden kunnen bang, verdrietig, boos of machteloos maken. Alles wat altijd gewoon was, is opeens anders. Een gesprek kan dan helpen. Het kan troost, steun of duidelijkheid geven. Dit is niet vanuit het geloof of de kerk.

Vragen die besproken kunnen worden zijn:

- Waarom gebeurt dit met mij?
- Wat is voor mij nu belangrijk?
- Wie ben ik? Wie wil ik zijn?
- Hoe ga ik met deze situatie om?
- Wat heb ik nodig?
- Wat heeft mijn leven voor zin?

Ook kunt u samen op zoek gaan naar een passend ritueel om troost of rust te vinden. De begeleiding is gratis voor mensen van 50 jaar en ouder en mensen met een levensbedreigende ziekte en hun naasten. Ook voor volwassenen en kinderen in de palliatieve fase van een levensbedreigende ziekte is geestelijke verzorging gratis.

Centrum voor Levensvragen Zuid-Holland Noord

T 071 362 82 20

E levensvragen@transmuralis.nl

W www.centrumlevensvragenzhn.nl

Overige Psychosociale begeleiding

's Heeren Loo biedt advies en begeleiding in de palliatieve fase voor mensen met een verstandelijke beperking.

T 088 036 30 30

Inloophuizen voor mensen met kanker en hun naasten:

Alphen aan den Rijn

Inloophuis Samenhuis

T 06 19 956 927

E info@samenhuis.org

W www.samenhuis.org

Leiden

Inloophuis Scarabee

T 06 554 13 824

E info@inloophuisscarabee.nl

W www.inloophuisscarabee.nl

Nieuw-Vennep

Adamas Inloophuis

T 0252 68 02 33

E mail@adamas-inloophuis.nl

W www.adamas-inloophuis.nl

3.4 Huishoudelijke hulp

Het schoon en netjes houden van het huis kan veel energie kosten. Het kan fijn zijn als u hier hulp bij krijgt. Er blijft dan energie over voor ander dingen. Als u hulp kunt krijgen, betaalt u een eigen bijdrage. Deze wordt bepaald aan de hand van uw inkomen.

Mogelijkheden om huishoudelijke hulp aan te vragen per gemeente:

Alphen aan den Rijn

Serviceplein, team Wmo

T 14 0172

E serviceplein@alphenaandenrijn.nl

W <https://rb.gy/zcjow>

Kernteam Kaag en Braassem

T 088 254 23 55 (bereikbaar op werkdagen tussen 8:30-17:00)

E info@kernteamkb.nl

W <https://rb.gy/puioml>

Hillegom

Voor Ieder1, team Hillegom

(voorheen: Lokaal Loket Hillegom)

Hoofdstraat 115

2181 EC Hillegom

T 14 0252

E lokaalloket-hillegom@hltsamen.nl

E lokaalloket-hillegom@hltsamen.nl

W www.hillegom.nl/zorg

Katwijk

Er zijn 2 wijkteams voor vragen over zorg en hulp.

Wijkteam, locatie 't Kwadrant

Schimmelpenninckstraat 10

2221 EP Katwijk

T 071 406 50 00

E wijkteam@katwijk.nl

W www.katwijk.nl/wijkteam

Kaag en Braassem

Team Wmo

T 088 254 23 55 (bereikbaar op werkdagen tussen 8:30 en 12:30)

E meldingkb@participe.nu

W <https://rb.gy/az12wa>

Wijkteam, locatie De Burgt

Burgemeester Koomansplein 1

2231 DA Rijnsburg

T 071 406 50 00

E wijkteam@katwijk.nl

W www.katwijk.nl/wijkteam

Leiden

Sociaal Wijkteam Leiden

T 14 071, Leiden, keuze 2

W www.leiden.nl/wmo

Er zijn in Leiden zeven sociale wijkteams:

- *Sociaal wijkteam Binnenstad*,
Nieuw Pancrat, Middelstegracht 85
- *Sociaal wijkteam Bos- en Gasthuis*,
Boshuizerlaan 5 (Buurthuis Vogelvlucht)
- *Sociaal wijkteam Merenwijk*,
Valkenpad 5 (Op Eigen Wieken)
- *Sociaal wijkteam Mors*,
Topaaslaan 19 (Buurthuis Morschwijk)
- *Sociaal wijkteam Noord en Boerhaave*,
Arubapad 2 (Het Gebouw, 2e etage)
- *Sociaal wijkteam Roodenburg*,
Roodenburgerstraat 1a (1e etage)
- *Sociaal wijkteam Stevenshof*,
Trix Terwindtstraat 4 (Buurthuis Stevenshof, 1e etage)

Leiderdorp

Incluzio Leiderdorp

Van Diepeningenlaan 110g

2352 KA Leiderdorp

T 071 541 35 36

E leiderdorp@incluzio.nl

W www.incluzioleiderdorp.nl

Lisse

Voor Ieder1, team Lisse
(voorheen: Lokaal Loket Lisse)

Heereweg 254

2161 BS Lisse

T 14 0252

E lokaalloket-lisse@hltsamen.nl

W www.lisse.nl/zorg

Nieuwkoop

Team Wmo

Teylersplein 1

2441 LE Nieuwveen

T 14 0172

E info@nieuwkoop.nl

W www.nieuwkoop.nl/zorg-hulp-en-inkomen

Noordwijk

Lokaal Loket Noordwijk

Voorstraat 42

2201 HW Noordwijk

T 071 204 05 01

E noordwijk@voorieder1.nl

W www.voorieder1.nl

Noordwijkerhout

Via Antiqua 23

2211 HW Noordwijkerhout

T 0252 74 20 25

E noordwijkerhout@voorieder1.nl

W www.voorieder1.nl

Oegstgeest

Sociaal Team Oegstgeest

T 071 519 14 99

E sociaalteam@oegstgeest.nl

W www.sociaalteamoegstgeest.nl

Teylingen

Voor Ieder1, team Teylingen

(voorheen: Lokaal Loket Teylingen)

Wilhelminalaan 25

2171 CS Sassenheim

T 14 0252

E Sociaalteam-sassenheim@hltsamen.nl

W www.teylingen.nl/zorg

Voorschoten

Informatiepunt welzijn, werk en zorg

Leidseweg 25

2252 LA Voorschoten

T 088 654 95 02

E welzijnwerkenzorg@voorschoten.nl

W www.voorschoten.nl/zorg-en-welzijn

Zoeterwoude

Loket Zorg, Werk en Inkomen

T 071 580 63 49

E gemeente@zoeterwoude.nl

W www.zoeterwoude.nl/zorg-en-hulpvragen

3.5 Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ)

Veel zieke mensen willen de laatste tijd van hun leven in een vertrouwde omgeving zijn. De familie wil graag zelf voor de zieke blijven zorgen. Het kan voor familie zwaar worden om de verzorging en aandacht vol te houden. Er zijn vrijwilligers die dan kunnen helpen.

De vrijwilligers van de VPTZ zijn gespecialiseerd in het steunen van mensen die ongeneeslijk ziek zijn en hun naasten in de thuissituatie of in een zorginstelling. Vrijwilligers doen geen medische, verpleegkundige of zware huishoudelijke taken. Vaak doen zij dezelfde dingen als de naasten doen, zoals een luisterend oor bieden, de zieke helpen met eten en drinken, aanwezig zijn als een naaste even weggaat voor een boodschap of om te gaan sporten. Ook kan de vrijwilliger 's nachts aanwezig zijn, zodat de naaste met een gerust hart kan gaan slapen. De hulp van anderen zoals de huisarts en thuiszorg blijft gewoon doorgaan. Hulp van de VPTZ is telefonisch aan te vragen en kost niets. VPTZ organisaties in onze regio zijn:

Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop

De Hospicegroep

Alphen aan den Rijn | Nieuwkoop

T 0172 573 040

E info@dehospicegroep.nl

W www.dehospicegroep.nl

Benthuizen

Elim Thuis

T 079 820 08 81

E info@hospice-elim.nl

W www.hospice-elim.nl/ondersteuning/ondersteuning-thuis

Benthuizen, Boskoop, Hazerswoude, Koudekerk en Waddinxveen

Aurelia

T 06 51 44 57 26

E info@vptzaurelia.nl

W www.vptzaurelia.nl

Elim Thuis

T 079 820 08 81

E info@hospice-elim.nl

W www.hospice-elim.nl/ondersteuning/ondersteuning-thuis

**Hillegom, Katwijk, Lisse,
Noordwijk en Teylingen**
Hospice Duin- en Bollenstreek
T 0252 22 71 39
E info@
hospiceduinenbollenstreek.nl
W www.
hospiceduinenbollenstreek.nl

Kaag en Braassem
Stichting Amandi Thuis
T 06 22 29 79 24
E info@amandi-thuis.nl
W www.amandi-thuis.nl

**Katwijk aan den Rijn, Rijsburg
en Valkenburg**
Issoria Hospice en Thuis
T 071 514 22 75
E info@issoria.nl
W www.issoria.nl/issoria-thuis/

Katwijk aan Zee
Haspadie terminale thuiszorg
T 06 53 23 99 92
E contact@haspadiekgk.nl
W www.haspadiekgk.nl

**Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest,
Teylingen, Voorschoten en
Zoeterwoude**
Elim Thuis
T 079 820 08 81
E info@hospice-elim.nl
W www.hospice-elim.nl/
ondersteuning/ondersteuning-
thuis

Issoria Hospice en Thuis
T 071 514 2 275
E info@issoria.nl
W www.issoria.nl/issoria-thuis/

3.6 Consultteams Palliatieve Zorg in de ziekenhuizen

Het Consultteam Palliatieve Zorg in het ziekenhuis kan helpen bij het bespreken van de wensen en behoeften van u en uw naasten. Ook kijken ze naar wat belangrijk voor u is in het leven. Samen met u wordt gekeken hoe we u en uw naasten kunnen helpen. Onderwerpen die besproken kunnen worden zijn:

- lichamelijke klachten, zoals pijn, misselijkheid, verminderde eetlust of mondklachten;
- emotionele problemen, zoals angst, somberheid of eenzaamheid;
- omgaan met problemen en gevolgen van behandeling in het dagelijks leven;
- hulp en informatie voor naasten, zoals partner en/of (klein)kinderen;
- zorgen over betekenis van leven, ziekte of lijden;

- het nemen van belangrijke beslissingen, zoals doorgaan of afzien van behandelingen;
- toekomst, zoals te verwachten klachten en kwaliteit van leven;
- laatste levensfase, zoals uitleg over het verloop van de stervensfase of wat te doen met vocht en voeding in de laatste levensfase of voorlichting over euthanasie of palliatieve sedatie;
- zorgmogelijkheden in het ziekenhuis, thuis, hospice of andere zorginstelling.

Het contact met het Consultteam Palliatieve Zorg bestaat uit een of enkele gesprekken. Resultaat van het gesprek kan zijn dat u meer rust en overzicht ervaart over uw situatie.

Het team streeft naar een zo goed mogelijke samenwerking tussen alle hulpverleners, zowel in het ziekenhuis als thuis. Het team heeft een ondersteunende en adviserende rol. De hoofdbehandelaar blijft eindverantwoordelijk voor het beleid.

Werkwijze

Uw behandelend arts kan u aanmelden bij het Consultteam Palliatieve Zorg. U kunt ook zelf vragen om een gesprek. Het is belangrijk om uw arts te laten weten dat u zelf contact heeft opgenomen met het Consultteam Palliatieve Zorg.

De verpleegkundig specialist of consulent palliatieve zorg neemt contact met u op voor het inplannen van een afspraak. Uw familie/naasten zijn hierbij ook welkom. Als u opgenomen bent zal dit gesprek op de verpleegafdeling plaatsvinden. Als u niet bent opgenomen vindt het gesprek plaats op de polikliniek of als videoconsult.

Alrijne Ziekenhuis

Palliatief Advies Team

T 071 582 84 89

E palliatievezorg@alrijne.nl

W www.alrijne.nl/palliatievezorg

Leids Universitair Medisch Centrum

Consultteam Palliatieve Zorg

T 071 526 19 16

E palliatievezorg@lumc.nl

W www.lumc.nl (zoekterm palliatief)

3.7 Hulpmiddelen

U wilt het liefst zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen, ondanks handicap, ouderdom of ziekte. Soms worden dagelijkse activiteiten, zoals lopen, douchen of naar het toilet gaan lastiger. Een rolstoel, douchestoel of poststoel kan helpen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven.

Bij de thuiszorgwinkel kunt u hulpmiddelen lenen, huren of kopen.

Uw zorgverzekering weet welke regels er zijn voor de hulpmiddelen.

Zij weten ook waar u een hulpmiddel kunt halen. Soms betaalt u een eigen bijdrage voor een hulpmiddel.

Een bijzonder hulpmiddel voor de laatste weken van leven is het koppelbed 'De Bijrijder'.

Het koppelbed is een logeerbered voor mensen die graag samen willen zijn.

Het bestaat uit een frame met een speciaal matras met een verbreding.

Hierdoor sluit het goed aan op het hoog-laagbed. Zo blijft het toch mogelijk samen te zijn.

Aanvragen

De thuiszorgorganisaties kunnen u helpen met het aanvragen van een koppelbed. Het bezorgen van het koppelbed kost ongeveer 20 euro.

Voor vragen kunt u ook contact opnemen met de klantenservice van Vegro:

T 0800 288 77 66

3.8 Personenalarmering

Soms kan het een angstig idee zijn, als er geen hulp in de buurt is. De naaste vindt het soms ook lastig om een zieke alleen te laten uit angst dat er iets gebeurt. Personenalarmering kan dan helpen. Personenalarmering is een systeem, waarmee u door een zendertje aan uw hals of pols contact kunt maken met een meldkamer. Dit kan 24 uur per dag. De meldkamer belt familieleden, vrienden of burens die zich als sleuteladres hebben opgegeven. Eventueel kan ook de thuiszorg gebeld worden. Organisaties die alarmering aanbieden:

ActiVite

T 071 516 14 15

W www.activite.nl

Marente

T 071 409 33 33

W www.marente.nl

DSV | verzorgd leven

(Katwijk en Lisse)

T 071 204 90 00

E clientservice@dsv-verzorgdleven.nl

W www.dsv-verzorgdleven.nl

Participe (Nieuwkoop)

T 0172 427 500

W www.participealphen.nu

Radius Leiden

T 071 707 42 00

E info@radiuswelzijn.nl

W www.radiuswelzijn.nl

Groot Hoogwaak

T 071 368 88 88

W www.groothoogwaak.nl

Radius Oegstgeest

T 071 707 42 00

E info@radiuswelzijn.nl

W www.radiuswelzijn.nl

HOZO (Hillegom)

T 0252 576 500

E info@hozo.nl

W www.hozo.nl

Stichting Alarmering Bejaarden

Alkemade (SABA)

(Oude Wetering, Roelofarendsveen,
Rijpwetering, Oud Ade en Kaag)

T 071 331 79 67

E infolijn@swo-kaagenbraassem.nl

W www.swo-kaagenbraassem.nl

Libertas Leiden

T 071 516 81 68

E alarmering@libertasleiden.nl

W www.libertasleiden.nl

Stichting Welzijn Ouderen
(Leimuiden, Rijnsaterwoude en
Bilderdam)
T 0172 509 914
W www.swo-kaagenbraassem.nl

Stichting Welzijn Ouderen
(Woubrugge en Hoogmade)
T 0172 519 137
W www.swo-kaagenbraassem.nl

Tom In De Buurt
(Alphen aan den Rijn)
T 088 900 45 67
W www.tomindebuurt.nl

Welzijn Teylingen
T 0252 23 18 05
E info@welzijnteylingen.nl
W www.welzijnteylingen.nl

WJde zorg
(Bennebroekweg 91,
2381 DZ Zoeterwoude-Dorp)
T 088 209 1000
E info@wijdezorg.com
W www.wijdezorg.com

4. Als thuis wonen niet meer gaat

De meeste mensen willen thuis sterven. Soms gaat dit niet, bijvoorbeeld omdat de zorg te zwaar wordt om thuis te kunnen geven. Toch is er in de laatste fase van het leven vaak behoefte aan een huiselijke sfeer. U kunt dan verzorgd worden in een hospice. Hier is 24 uur van de dag iemand aanwezig om u te helpen. U heeft een eigen kamer en er is veel aandacht voor u.

4.1 Hospices

In een hospice wordt een huiselijke omgeving geboden, terwijl er toch voldoende (verpleegkundige) hulp aanwezig is. Opname is mogelijk als de dokter denkt dat iemand minder dan 3 maanden zal leven. Alle zorg is er om het leven in deze laatste tijd zo prettig mogelijk te maken. Er is veel aandacht voor u en uw naasten.

Hospices zijn vaak klein (4 tot 8 plaatsen). Het is belangrijk dat u zich er thuis voelt. Elk hospice is uniek. Het kan fijn zijn om van tevoren eens langs te gaan om te kijken.

Een (huis)arts, wijkverpleegkundige of transferverpleegkundige kan u helpen contact te leggen met een hospice. U en uw naasten kunnen ook zelf contact opnemen.

Kosten

Uw zorgverzekeraar betaalt de verpleging en verzorging in het hospice. Dit gebeurt vanuit de verplichte basisverzekering. U betaalt voor deze zorg geen eigen risico.

Hospices vragen voor het verblijf (het wonen) een eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage wordt soms voor een deel betaald door de aanvullende zorgverzekering. Bel uw verzekeraar om te vragen wat zij vergoeden. Neem contact op met het hospice als de eigen bijdrage te duur is voor u. Het hospice denkt graag met u mee over de kosten.

Alphen aan den Rijn

De hospicegroep Nieuwkoop en
Alphen aan den Rijn

Alphen aan den Rijn: 6 plaatsen

T 0172 573 040

W www.dehospicegroep.nl

Kaag en Braassem

AmandiHuis

4 plaatsen

T 071 532 85 59

W www.amandihuis.nl

Katwijk

Hospice Katwijk, DSVI verzorgd
leven

4 appartementen

T 071 204 90 30

W [www.dsv-verzorgdleven.nl/
location/vestiging-rijnsburg/](http://www.dsv-verzorgdleven.nl/location/vestiging-rijnsburg/)

Leiden

Hospice Issoria

7 plaatsen

T 071 514 22 75

W www.issoria.nl

Xenia

Xenia is speciaal gericht op jonge
mensen van 16 tot ca 40 jaar.

Er zijn zes plaatsen voor hospice-
en logeerszorg.

T 071 513 54 54

W www.xenialeiden.nl

Nieuwkoop

De hospicegroep Nieuwkoop en
Alphen aan den Rijn

Nieuwkoop: 2 plaatsen

T 0172 573 040

W www.dehospicegroep.nl

Oegstgeest

Hospice De Mare

6 plaatsen

T 071 516 25 60

W www.hospicedemare.nl

Valuas Zorggroep (2 locaties)

Het Witte Huis

T 071 515 02 30

E info@valuaszorggroep.nl

W www.valuaszorggroep.nl

Villa Oranje Park

T 071 515 09 88

E info@valuaszorggroep.nl

W www.valuaszorggroep.nl

Teylingen

Hospice Duin- en Bollenstreek

6 plaatsen

T 0252 227 139

W [www.](http://www.hospiceduinenbollenstreek.nl)

hospiceduinenbollenstreek.nl

Warmond

Valuas Zorggroep

Mariënhaven

T 085 130 57 67

E info@valuaszorggroep.nl

W www.valuaszorggroep.nl

Wassenaar

Hospice Wassenaar

6 plaatsen

T 070 779 61 50

W www.hospicewassenaar.nl

Op de website van Transmuralis kunt u zien welk hospice vrije plekken heeft: <https://www.transmuralis.nl/palliatieve-zorg/actuele-beschikbaarheid-hospicebedden>

4.2 Eerstelijnsverblijf (Elv) palliatief

Als u in de laatste levensfase tijdelijk niet meer thuis kunt wonen om medische redenen kunt u tijdelijk verblijven in een verpleeghuis.

We noemen dit eerstelijnsverblijf palliatief. Uw huisarts kan u meer vertellen over de mogelijkheden en voorwaarden.

Eerstelijnsverblijf wordt vergoed vanuit de basisverzekering. Er geldt wel een eigen risico.

5. Overlijden

Als uw naaste thuis is overleden, kunt u rustig de tijd nemen om afscheid te nemen. Bel daarna de huisarts. Deze komt de overledene schouwen. Dit betekent dat de huisarts het lichaam onderzoekt om de dood officieel vast te stellen. De huisarts vult daarna de overlijdenspapieren in. Als de huisarts dit gedaan heeft, kunt u de begrafenisondernemer bellen.

Als u wilt helpen met de laatste verzorging, kunt u dit bespreken met de thuiszorg of degene die de begrafenis verzorgt. Zij kunnen u hierbij helpen en steunen.

Al voor het overlijden kunt u nadenken over uw wensen rondom het afscheid. Bespreek dit vooral met de mensen om u heen. Ook kunt u vast contact zoeken met de begrafenisondernemer voor een voorgesprek. Hierbij worden alle wensen en mogelijkheden rondom het komende afscheid besproken en vastgelegd. U bespreekt met elkaar hoe de uitvaart eruit moet komen te zien; van de keuze voor een begrafenis of crematie tot aan de keuze voor de bloemen, muziek en kist. Een voorgesprek geeft een duidelijk overzicht van mogelijkheden en de kosten.

Informatie van de Rijksoverheid over wat te regelen bij overlijden

W www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overlijden

6. Hulp en advies bij rouw en verlies

Als je een dierbare verliest, dan staat de wereld stil. Wat vaak overblijft, is het gevoel dat niets er meer toe doet. Rouwen is belangrijk om verder te kunnen met het leven. Iedereen rouwt op een eigen manier en in een eigen tempo. Soms kost dat meer energie dan je hebt. Soms is er twijfel en behoefte aan hulp.

Er zijn verschillende organisaties die kunnen helpen bij het omgaan met dit verlies:

**Alphen aan den Rijn, Hillegom,
Kaag en Braassem, Katwijk,
Leiden, Lisse, Nieuwkoop,
Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen,
Voorschoten, Zoeterwoude**

*Kwadraad maatschappelijk werk
Hulp bij verlies & rouw (individuele
begeleiding en gespreksgroepen)*

T 088 900 4000

W www.kwadraad.nl

**Alphen aan den Rijn, Kaag en
Braassem, Nieuwkoop**

Tom in de buurt

Hulp en advies bij rouw en verlies
voor 18+ (individuele begeleiding
en lotgenotencontact)

T 088 900 45 67

W www.tomindebuurt.nl

Landelijk

Landelijk Steunpunt Verlies

T 033 461 68 96

(ma-do 09.00 -12.00 uur)

W www.steunbijverlies.nl

Leiden e.o.

Hospice Issoria

Rouwondersteuning

(individuele begeleiding en
lotgenotencontact,
nabestaandencafé's)

T 071 514 22 75

E info@issoria.nl

W [www.issoria.nl/
rouwondersteuning](http://www.issoria.nl/rouwondersteuning)

Zuid-Holland Noord

Humanitas Rijnland

Steun bij Verlies

(individuele begeleiding en
lotgenoten contact,
nabestaandencafé's)

T 06 13 12 35 75

E [steunbijverlies@
humanitas-rijnland.nl](mailto:steunbijverlies@humanitas-rijnland.nl)

W www.humanitas.nl/rijnland

7. Overige informatie

Overpalliatievezorg.nl

Website van de overheid met tips, ervaringen van anderen en links naar websites van organisaties die u kunnen helpen.

W www.overpalliatievezorg.nl

Stichting Ambulance Wens

Stichting Ambulance Wens Nederland is een groep medisch geschoolde vrijwilligers die dagelijks laatste wensen vervullen. Zij doen dit iedere dag voor mensen die afhankelijk zijn van vervoer met een ambulance. Ze gaan bijvoorbeeld mee naar de dierentuin, een diploma-uitreiking of een laatste bezoek aan het eigen huis. Ze doen dit gratis.

E info@ambulancewens.nl

W www.ambulancewens.nl

Wegwijzer

Voor alle medewerkers in de zorg is het belangrijk dat u de juiste informatie krijgt. Een hulpmiddel daarbij is de Wegwijzer. De wegwijzer is een overzicht van betrouwbare folders, apps en websites die er zijn.

Deze informatie kan u en uw naasten steunen in de palliatieve fase. Open [hier](#) de Wegwijzer of vind deze op de website van het Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-Holland Noord (www.transmuralis.nl/palliatieve-zorg/voor-patient-en-naasten/palliatieve-zorg-wegwijzer).

Morssingel 3
2312 AZ Leiden
T 071 362 82 20
E info@transmuralis.nl

KvK

56694490

IBAN

NL95 INGB 06.50.38.43.77

SWIFT

INGBNL2A

2022

transmuralis.nl